

PERANAN GURU MELAYU DI KEDAH DALAM PILIHAN RAYA UMUM PERTAMA 1955

Mohamad Muzammil Mohamad Noor

Pengenalan

Pilihanraya¹ Umum Persekutuan Tanah Melayu 1955 merupakan suatu peristiwa bersejarah perkembangan semangat nasionalisme Melayu dan seterusnya kegiatan politik Tanah Melayu dalam usaha untuk mencapai kemerdekaan penuh. Pengenalan pilihanraya ini menunjukkan penduduk Tanah Melayu diberi pendedahan awal menuju ke arah sebuah negara demokrasi berparlimen dan menjadikan Perlembagaan Persekutuan sebagai teras dalam pentadbiran dan pemerintahan. Pengenalan bentuk pemerintahan British dari gagasan *Malayan Union* pada tahun 1946 dan Persekutuan Tanah Melayu 1948 adalah sebagai persediaan ke arah pemerintahan sendiri. Dalam tempoh ini, pihak pemerintah British telah menganjurkan beberapa siri pilihanraya kecil di peringkat bandaran di beberapa bandar utama seperti Georgetown pada Disember 1951², Kuala Lumpur pada tahun 1952³ dan Taiping (1953) serta pilihanraya peringkat negeri seperti di Pulau Pinang pada 19 Februari 1955.⁴

Faktor Penglibatan Guru Dalam Pilihanraya

Atas desakan para pemimpin politik Melayu serta guru-guru Melayu melalui Kesatuan Persekutuan Guru Melayu Semenanjung (KPSMS) dan Persatuan Guru Melayu Kedah (PGMK) supaya mempercepatkan proses pilihanraya dan kemerdekaan Tanah Melayu menyebabkan pihak pemerintah British melantik satu jawatankuasa induk mengkaji pilihanraya yang bakal diadakan itu, di samping bertanggungjawab melantik jawatankuasa kerja kecil yang akan melaporkan penyata kepada jawatankuasa induknya itu dari masa ke semasa.⁵ Menurut Cikgu Shaari Abu Bakar, penubuhan jawatankuasa ini disambut baik oleh guru-guru Melayu Kedah dan menganggap tepat pada masanya dan juga memenuhi tuntutan parti politik terutama Parti Perikatan.⁶ Melalui jawatankuasa ini, pemimpin-pemimpin politik dan guru-guru Melayu dapat melibatkan diri dengan mengambil peluang mengemukakan usul-usul yang berkaitan seperti hak-hak istimewa masyarakat Melayu. Jawatankuasa ini telah bersidang buat pertama kalinya pada bulan Ogos 1953 dan pada 1 Februari 1954, penyata pilihanraya telah sempurna dibentangkan.⁷

Walau bagaimanapun, laporan tersebut menimbulkan pertentangan antara golongan *National Conference*⁸ dan *National Convention*⁹ kerana masalah menetapkan tarikh pilihanraya dan jumlah ahli yang akan dipilih dalam Majlis Mesyuarat Perundangan Persekutuan.¹⁰ Timbulnya perbalahan pendapat tentang penetapan tarikh Pilihanraya Persekutuan semasa mesyuarat agung UMNO di Alor Setar apabila guru-guru Melayu Kedah melalui Parti Perikatan mahukan Pilihanraya Persekutuan diadakan dalam tahun 1954 supaya dapat mempercepatkan peluang kemerdekaan kepada tanah air.¹¹ Menurut *Suara UMNO*:

"Tahun 1954 ini kepada UMNO adalah tahun pilihanraya 'walau apa akan jadi', sebagaimana yang telah ditegaskan oleh Tengku Abdul Rahman sebagai persediaan am adakah kertas putih UMNO-MCA ini telah diluluskan dalam Perhimpunan Persidangan Kebangsaan pada 11 Oktober 1953 yang mengandungi butir-butirnya yang lengkap dan kemas mengikut kehendak masa dan rakyat. Bagi menyegerakan pilihanraya itu khasnya UMNO sudahpun menyusun satu rancangan besar yang dikatakan rancangan besar UMNO, yang telah disahkan dalam Majlis Mesyuarat Agong UMNO di Alor Setar pada 12 dan 13 September 1953. Dengan segala persediaan ini tiada satu halangan bagi meneruskan pilihanraya itu bahkan masa dimaklumkan dan melaksanakan susunan dan

rancangan itu sudah sampai. UMNO tetap akan menarik ahlinya dari sebarang jawatan di dalam Majlis Mesyuarat Undangan Persekutuan pilihanraya yang dituntut itu tidak berlaku. Inilah langkah yang tetap yang telah ditetapkan, dan ketetapan ini tetap akan menjadi nyata."¹²

Hal ini bertentangan pendapat dengan Dato' Onn Jaa'far yang merasakan tahun itu tidak sesuai diadakan pilihanraya kerana perlu mengkaji lebih mendalam hal-hal berkaitan pilihanraya dan lagi Tanah Melayu sedang dilanda darurat.¹³ Kata Dato' Onn lagi;

"Parti Negara tidak berkehendakkan kepada pilihanraya sebab orang Melayu sekarang ini belum ada berkelayakan dengan pemerintahan sendiri."¹⁴

Guru-guru Melayu Kedah terutama Balkis Hj. Abdullah, Saad Abdul Rahman¹⁵ serta Saidin Hanafi bersama-sama penyokong Parti Perikatan membantah sekeras-kerasnya dengan mengadakan tunjuk perasaan di bandar-bandar utama dalam usaha memprotes kelambatan pilihanraya serta menuntut seramai enam puluh peratus wakil dipilih melalui pilihanraya dan selebihnya dilantik.¹⁶

Tindakan seterusnya ialah guru-guru Melayu yang menganggotai Parti Perikatan telah mengadakan satu perjumpaan tergepar di Kuala Lumpur pada 14 Februari 1954 bertujuan membincangkan perkembangan cadangan pilihanraya serta mengemukakan petisyen¹⁷ kepada pihak pemerintah Persekutuan Tanah Melayu. Sekali lagi petisyen itu menemui kegagalan apabila tidak mendapat perhatian oleh pihak pemerintah British mahupun Majlis Raja-raja Melayu.¹⁸ Sebagai tindak balas seterusnya, Parti Perikatan mengadakan demonstrasi sebagai protes. Tunku Abdul Rahman menggesa ahli-ahli Parti Perikatan (termasuk guru-guru Melayu yang menganggotai parti ini) keluar dari Majlis Mesyuarat Perundangan Persekutuan. Dalam masa yang sama beliau berserta pemimpin lain mengemukakan rayuan seterusnya ke London pada 21 April 1954 dan bertemu dengan Setiausaha Tanah Jajahan British (bertaraf Menteri), Oliver Littleton serta beberapa ahli Parlimen untuk mendesak Kerajaan British mengatasi sikap keras hati pemerintah Persekutuan dan memenuhi tuntutan pilihanraya Tanah Melayu.¹⁹

Di Kedah, turut berlaku protes terhadap pemerintahan British melalui pemulauan dan perletakan jawatan ahli-ahli Majlis Mesyuarat Negeri (MMN) Kedah yang diadakan di Alor Setar oleh ahli-ahli UMNO Kedah.²⁰ Antara ahli MMN Kedah dan Majlis Lembaga Bandaran Kedah yang meletak jawatan ialah dua orang guru agama,

Hj. Hussain Che Dol dan Hj. Othman Endut bersama-sama Hj. Nyak Agam Nyak Abdullah, Hj. Ismail Ibrahim, Md. Yusoff Hj. Md. Noor, Hj. Omar Salleh, Muhammed Hj. Babjee dan Haroon Abdullah.²¹ Mereka telah membentuk sebuah jawatankuasa tindakan bersama-sama parti politik lain dan diketuai oleh Syed Omar Shahabuddin. Mohamed Khir Johari juga menganggotai jawatankuasa ini bersama-sama Muhammed Hj. Babjee, Embi Halim, Tengku Habsah Sultan Abdul Hamid (Ketua Kaum Ibu UMNO Kedah) serta dua wakil golongan Cina iaitu Lim Teng Kuang dan Dr. Cheah Toon Lok.²² Mereka telah menganjur satu perarakan besar-besaran di Padang Court, Alor Setar pada 9 Februari 1954 dan dalam masa yang sama menghantar surat bantahan kepada Sultan Kedah melalui seorang wakil iaitu Tunku Kassim Sultan Abdul Hamid.²³ Dalam perhimpunan itu, lebih lima ribu orang telah bersama-sama memberi sokongan dan menyatakan protes terhadap pemerintahan British di Kedah.

Dalam usaha untuk mengatasi krisis ini, pihak pemerintah British menawarkan diri berkompromi dengan Parti Perikatan. Kuasa Barat itu bercadang melantik lima orang daripada tujuh orang ahli Majlis Perundangan Persekutuan yang diperuntukkan untuk Pesuruhjaya Tinggi British.²⁴ Tunku Abdul Rahman serta ahli Majlis Kerja Tertinggi UMNO pada dasarnya bersetuju menerima cadangan itu. Ini kerana tawaran tersebut telah mendekatkan jumlah asal yang diminta, enam puluh ahli iaitu lima puluh dua ahli yang dipersetujui oleh pihak pemerintah British dan lima ahli lagi menerusi persetujuan UMNO-Malayan Chinese Association (MCA), cuma kurang tiga orang sahaja.²⁵ Pihak UMNO terutama guru-guru Melayu iaitu Hj. Hussain Che Dol dan Mohd. Khir Johari turut puas hati apabila pemerintah British menerima semula kesemua mereka yang telah menarik diri dari majlis pentadbiran kerajaan British.²⁶

Dengan ini, perselisihan pendapat di antara kedua-dua pihak tersebut dapat diselesaikan dan menurut ulasan Tunku Abdul Rahman;

"Dengan hormatnya dimaklumkan bahawa pada 7 Julai 1954, perselisihan diantara kerajaan dan Perikatan UMNO-MCA di atas soal Pilihanraya Federal telah diselesaikan dengan persetujuan bahawa kerajaan akan berunding dengan parti yang mendapat kemenangan dalam pertandingan pilihanraya berkenaan dengan lantikan lima daripada tujuh kerusi yang diuntukkan kepada Pesuruhjaya Tinggi untuk melantiknya itu mengikut kehendak Kertas Putih berkenaan dengan pilihanraya. Dengan ini bermakna bahawa tuntutan UMNO-MCA bahawa 3/5 Ahli Majlis Mesyuarat Undangan Federal

yang dipilih itu telah berhasil, manakala ahli yang dipilih seramai 52 orang yang ditetapkan itu bertambah lagi menjadi 59 orang dan bilangan yang dilantik tinggal 39 orang. Saya percaya ini sesuai dengan tuntutan kita. Saya mintalah ahli-ahli Mesyuarat terima balik jemputan menjadi ahli Majlis Mesyuarat dan ahli-ahli yang memulaukan Majlis itu mengambil semula tempat masing-masing di Majlis Mesyuarat itu."²⁷

Walaupun krisis ini dapat diatasi, tetapi sebenarnya Parti Perikatan telah gagal dalam usaha mereka mempercepatkan proses pilihanraya. Hal ini, tidak mengecewakan guru-guru Melayu Kedah serta mematahkan semangat masyarakat Melayu untuk berjuang ke arah pemerintahan sendiri. Guru-guru Melayu Kedah berharap pilihanraya ini akan memberi nafas baru serta perubahan dalam pemerintahan Tanah Melayu dan politik masyarakat Melayu.²⁸ Dalam hal ini, pihak penjajah berjaya menggunakan cara memujuk supaya UMNO bersabar kerana melaksanakan urusan pilihanraya bukannya perkara mudah dan perlu kajian yang teliti. Oleh itu, kerjasama Parti Perikatan diperlukan dalam membuat persediaan pilihanraya. Seterusnya, pada bulan Mac 1955, pihak pemerintah British mengeluarkan surat pekeliling mengisytiharkan pilihanraya akan diadakan pada 27 Julai 1955.²⁹

Persiapan Menghadapi Pilihanraya

Pilihanraya Persekutuan yang diadakan pada 27 Julai 1955 hanya untuk memilih wakil peringkat Parlimen sahaja. Di samping itu, pilihanraya ini penting dan merupakan salah satu langkah bagi membolehkan Tanah Melayu mencapai kemerdekaan penuh. Pihak pemerintah British telah mengambil beberapa langkah persediaan dalam menghadapi pilihanraya peringkat Persekutuan ini. Pada 18 Ogos 1954, Majlis Perundangan Persekutuan meluluskan undang-undang meminda 'Perjanjian Persekutuan' dengan memasukkan peruntukan-peruntukan Pilihanraya Persekutuan.³⁰ Peruntukan-peruntukan ini termasuklah penubuhan Suruhanjaya Pilihanraya Persekutuan dan Suruhanjaya Penentuan Sempadan Kawasan yang ditubuhkan pada April 1954 dengan membentuk lima puluh dua kawasan yang dipengerusikan oleh Lord Merthyr, di samping urusan memproses pendaftaran pengundi dan persiapan-persiapan lain yang diselenggarakan oleh seorang pegawai Inggeris.³¹

Untuk menjamin persediaan dan pelaksanaan pilihanraya yang sistematik, pihak pemerintah British telah melantik T. E. Smith untuk menyelia segala urusan Pilihanraya Persekutuan pada 23 Jun 1954³² dan Lee Ewe Boon dilantik sebagai Pegawai Pilihanraya Kedah.³³ Pihak pengurusan dan penyeliaan di bawah Smith telah memperuntukan belanjawan khas menghadapi pilihanraya ini termasuk di Kedah dengan kos kira-kira 1.12 juta ringgit yang meliputi penyelenggaraan pilihanraya, elaun kakitangan dan pekerja tambahan, pengangkutan, cetakan borang pendaftaran, kertas undi, penyediaan peti-peti undi, kos pendaftaran dan kempen menggalakan penduduk pergi mengundi.³⁴

Proses persempadanan, pembahagian kerusi dan kawasan pilihanraya turut berjalan lancar walaupun mengalami sedikit kerumitan kerana pilihanraya ini adalah yang pertama melibatkan seluruh Tanah Melayu dan perlu diselia dengan berhati-hati agar tidak mengalami masalah yang boleh membangkitkan kemarahan masyarakat Melayu.³⁵ Sementara pada itu, kawasan pengundian diletakkan di bawah Undang-undang Majlis Perundangan Persekutuan dan digunakan untuk tujuan pendaftaran pengundi. Pendaftaran pengundi pula tertakluk di bawah Peraturan dan Undang-undang Pendaftaran Pengundi (1954).³⁶ Dianggarkan kira-kira 2.5 juta keping borang permohonan pendaftaran dikeluarkan untuk didaftarkan di seluruh Persekutuan Tanah Melayu.³⁷

Seperti di negeri-negeri lain, proses pendaftaran pengundi di Kedah serentak dengan negeri-negeri lain di Tanah Melayu iaitu pada 18 Oktober hingga 16 November 1954.³⁸ Di Kedah sahaja seramai 103,270 orang telah berdaftar dengan Suruhanjaya Pilihanraya Persekutuan dan kawasan Kedah Tengah memperolehi pengundi teramai iaitu 37,176 orang pengundi berdaftar diikuti kawasan Alor Setar (35,261), Kota Setar (34,043 pengundi), seterusnya Kedah Utara (33,966), Sungai Muda (27,426) dan Kedah Selatan hanya 25,917 pengundi sahaja.³⁹ Jumlah keseluruhan pengundi di Persekutuan Tanah Melayu yang berdaftar melebihi 1.28 juta orang dengan masyarakat Melayu 84.2%, kaum Cina 11.2% dan kaum India 4.6% sahaja.⁴⁰ Pada keseluruhannya, jumlah pengundi wanita setiap kaum melebihi pengundi lelaki.⁴¹

Setelah proses pendaftaran pengundi dan persempadanan kawasan pilihanraya selesai, pihak pemerintah British telah mengumumkan hari penamaan calon untuk individu dan parti-parti politik bertanding iaitu pada 15 Jun 1955.⁴² Oleh yang demikian, parti-parti politik yang dijangka bertanding bersedia menghadapi pilihanraya dan mula berkempen untuk memenangi kerusi pilihanraya yang bakal dipertandingkan itu. Pihak pemerintah British telah

mengeluarkan surat pekeliling kepada setiap parti politik agar arahan-arahan pilihanraya dipatuhi dan mengikut peraturan pencalonan yang telah ditetapkan demi menjaga ketenteraman awam.⁴³

Parti Perikatan sebagai parti politik utama telah menjalankan beberapa rancangan untuk menjayakan kempen pilihanraya. Walau bagaimanapun, parti pelbagai kaum ini menghadapi beberapa masalah berkaitan dengan pembahagian kerusi yang perlu seimbang mengikut kaum.⁴⁴ Di samping itu, Parti Perikatan perlu membentuk manifesto yang memuaskan hati pelbagai pihak dalam parti itu. Melihat keadaan ini, pembentukan Parti Perikatan bukanlah sesuatu yang mudah kerana segalanya perlu mengikut pertimbangan dan budi bicara kaum Cina dan India. Ahli-ahli Parti Perikatan daripada masyarakat Melayu mendesak agar mereka menguasai sembilan puluh peratus dari jumlah kerusi yang dipertandingkan berdasarkan jumlah peratusan pengundi yang berdaftar. Mengikut laporan *Utusan Melayu*;

“UMNO, Kaum Ibu Bukit Mertajam di dalam Mesyuarat Agung Tahunan petang semalam telah mengambil ketetapan supaya bilangan calon Melayu (UMNO) dalam pilihanraya akan datang ini hendaklah mengikut bilangan pengundi-pengundi Melayu juga iaitu 90% dari bilangan calon Perikatan yang akan bertanding 52 kerusi pilihanraya. Keputusan ini bermaksud supaya Majlis Kebangsaan Perikatan UMNO-MCA-MIC juga menghadkan supaya bilangan calon Melayu dari pertubuhan UMNO hendaklah seramai 47 orang dan bakinya seramai lima orang itu hendaklah dari MCA-MIC. Ketetapan juga mendesak UMNO Malaya supaya sekurang-kurangnya tiga orang calon hendaklah terdiri dari wanita Melayu dan meminta kerajaan supaya melantik dua wanita sebagai ahli perundangan.”⁴⁵

Bagi kaum bukan Melayu dalam Parti Perikatan, dakwaan mereka yang sebahagian kerusi-kerusi mengikut nisbah peratusan pengundi akan menutup peluang mereka mengambil bahagian dalam kancah politik.⁴⁶ Untuk mengurangkan ketegangan antara kaum, Tunku Abdul Rahman menggunakan kebijaksanaannya memberi saranan supaya UMNO meletakkan tiga puluh lima calon daripada masyarakat Melayu, lima belas calon kaum Cina dan seorang calon daripada kaum India dan seorang lagi berketurunan Sri Lanka bertanding mewakili MIC bertanding dalam pilihanraya itu.⁴⁷ Akhirnya, cadangan itu dipersetujui dan mencapai kata sepakat demi keutuhan parti dan perpaduan kaum. Oleh itu, Parti Perikatan adalah parti tunggal yang meletakkan calon di semua lima puluh dua kawasan pilihanraya termasuk enam kawasan di Kedah.

Di Kedah, pada 15 Jun 1955, borang penamaan calon telah diterima oleh pegawai pilihanraya negeri sebanyak tiga belas pencalonan.⁴⁸ Parti Perikatan telah meletakkan enam calonnya di enam kawasan pilihanraya. Parti Negara⁴⁹ pula mencalonkan empat orang ahlinya di Alor Setar, Kota Setar, Kedah Utara dan Kedah Tengah. Seorang calon PAS bertanding di kawasan Kedah Selatan. Selain itu, beberapa calon bebas turut mengemukakan pencalonan mereka di beberapa kawasan pilihanraya, iaitu di Kedah Utara dan Sungai Muda. Semua senarai pencalonan dibawa ke Kuala Lumpur untuk dilaporkan dan disahkan oleh T.E. Smith iaitu Penyelia Pilihanraya pada jam 4.00 petang di hari yang sama dan seterusnya dihebahkan oleh Radio Malaya dan akhbar tempatan.⁵⁰ Berikut adalah senarai calon serta parti yang mendaftar di Kedah untuk merebut kerusi dalam pilihanraya itu:⁵¹

Jadual 2 :
Senarai Calon Bertanding Dalam
Pilihanraya Persekutuan 1955 Di Kedah

Kawasan	Nama Calon	Parti
ALOR SETAR	Lee Thean Hin Haji Salim Hj Mohd Rejab	PERIKATAN NEGARA
KOTA SETAR	Tunku Kassim Sultan Abd Hamid Hj Rejab Hj Darus	PERIKATAN NEGARA
KEDAH UTARA	Syed Ahmad Syed Mohmud Shahabuddin Hj Abdullah Hj Abbas Hj Laidin Hj Abdul Manan	PERIKATAN BEBAS NEGARA
KEDAH TENGAH	Md Khir Johari Puteh Napa	PERIKATAN NEGARA
SUNGAI MUDA	Tunku Abdul Rahman Putra Syed Jan Aljeffri	PERIKATAN BEBAS
KEDAH SELATAN	Lim Teng Kwang M Saleh Hj Shafie	PERIKATAN PAS

Sumber: Laporan Pilihanraya Persekutuan 1955, Suruhanjaya Pilihanraya, Kuala Lumpur.

Jadual 3 :
Senarai Calon Bertanding Mengikut Kaum
Dalam Pilihanraya Persekutuan 1955 Di Kedah

Parti	Melayu	Cina	India	Jumlah
PERIKATAN	4	2	-	6
NEGARA	4	-	-	4
PMIP	1	-	-	-
BEBAS	2	-	-	2
Jumlah	11	2	-	12

Sumber: Laporan Pilihanraya Persekutuan 1955, Suruhanjaya Pilihanraya, Kuala Lumpur.

Dalam pada itu, Parti Negara bertanding empat kerusi di Kedah yang diwakili oleh Hj. Salim Hj. Mohd Rejab, Hj. Rejab Darus (Naib Yang Dipertua KMK), Hj. Laidin Hj. Abdul Manan dan Puteh Napa (Bendahari KMK). Ada di antara mereka itu pernah menjadi guru yang mengajar di sekolah-sekolah termasuk sekolah agama di sekitar Kedah. Namun begitu, mereka ini menghadapi tentangan yang sengit daripada calon-calon Parti Perikatan, misalnya Hj. Salim yang ditentang oleh Lee Thean Hin. Hj. Laidin pula memperjudikan nasibnya dalam kancah politik apabila menghadapi tentangan daripada Syed Ahmad Shahabuddin. Mohd Khir Johari pula cuba dikekang oleh Puteh Napa di kawasan Kedah Tengah.⁵² Seorang lagi guru Melayu yang pernah memegang jawatan Guru Besar di *Ibrahīm English School*, Syed Jan Aljefri turut mencuba nasib bertanding dalam pilihanraya ini. Walau bagaimanapun, beliau tidak mewakili mana-mana parti kerana bertanding atas tiket calon bebas di Sungai Muda. Syed Jan ditentang hebat oleh Tunku Abdul Rahman dari Parti Perikatan.

Peranan Tunku Abdul Rahman sebagai bakal pemimpin sebuah negara baru cukup penting. Beliau bertungkus lumus melawat hampir kesemua tempat dan kawasan pilihanraya termasuk kawasan yang dipertandingkannya di Kedah iaitu di Sungai Muda. Tunku Abdul Rahman menggunakan peluang ini untuk melihat persediaan dan memantau jentera-jentera pilihanraya supaya perjalanan pilihanraya berjalan baik serta memberi penjelasan kepada masyarakat tentang manifesto partinya iaitu *'The Road To Independence'* dan *'Malaya Merdeka'*.⁵³ Usaha Tunku Abdul Rahman ini turut dibantu oleh Kaum

Ibu serta guru-guru Melayu yang menganggotai UMNO seperti Senu Abdul Rahman.⁵⁴ Balkis Hj. Abdullah, Cikgu Rapih, Cikgu Kalsum, Che Tom Abdul Razak dan bekas guru, Mohd Khir Johari yang bertanding di Kedah Tengah.

Perjalanan Pilihanraya dan Peranan Guru Melayu

Pada Pilihanraya Persekutuan 1955 ini, peranan guru-guru sangat penting. Di samping bertugas mendidik pelajar Melayu pada sebelah waktu pagi, semasa musim pilihanraya itu mereka melibatkan diri sepenuhnya selepas mengajar hingga ke larut malam.⁵⁵ Dalam pada itu, guru-guru Melayu yang memberi sokongan kepada Parti Perikatan turut membantu pihak pemerintah British dalam beberapa urusan dan persediaan pilihanraya. Antara bantuan yang diberikan ialah membantu menyediakan pekerja sukarelawan untuk tujuan pendaftaran serta melatih mereka menjadi kerani undi ketika menghadapi saat-saat sebenar pilihanraya.⁵⁶ Balkis Hj. Abdullah, Mohd Khir Johari dan Puteh Napa telah menggunakan kesempatan ini menyeru guru-guru Melayu Kedah memberi penerangan tentang kepentingan pilihanraya serta memilih wakil yang berkelayakan untuk faedah bersama demi memajukan negara dan mempertahankan maruah agama, nusa dan bangsa.⁵⁷ Mereka telah menelusuri kampung-kampung dan seterusnya memberi penerangan kepada masyarakat tentang tujuan dan kepentingan Pilihanraya Persekutuan serta pembentukan kerajaan selepas mencapai kemerdekaan.⁵⁸

Di samping itu, guru-guru Melayu berganding bahu bersama-sama kerani pejabat kerajaan serta penghulu-penghulu berkempen kepada masyarakat sekeliling untuk menjayakan pilihanraya ini. Mereka juga dilatih dengan kerja-kerja pengurusan berkenaan pilihanraya seperti kaedah mengisi borang permohonan pendaftaran, cara mengundi, pengiraan kertas undi serta peraturan pilihanraya.⁵⁹ Lebih menarik, masyarakat tempatan diberi peluang menonton satu slot tayangan dokumentari bertajuk 'A Mode Polling Station' yang diterbitkan oleh *Malayan Film Unit*.⁶⁰

Seperti yang telah dikatakan, peranan guru-guru Melayu penting dalam menjayakan pilihanraya pertama ini kerana hubungan mereka dengan masyarakat sekeliling agak rapat serta semangat nasionalisme guru Melayu yang kukuh. Umpamanya, Hj. Hussain Che Dol yang mempunyai hubungan rapat dan mesra dengan masyarakat kampungnya di Guar Chempedak dan Gurun telah memberi ruang kepadanya untuk menyeru masyarakat kampung agar tidak melepaskan peluang menunaikan tanggungjawab sebagai rakyat di Tanah Melayu.⁶¹ Begitu juga Mohd Khir Johari, bekas guru aliran

Inggeris telah merayu dalam kempen di kawasan yang ditandingi iaitu Kedah Tengah supaya orang ramai pergi mengundi demi nusa, bangsa dan agama.⁶² Kesungguhan guru-guru Melayu Kedah itu menunjukkan kepada pihak penjajah tentang keghairahan untuk mencapai kemerdekaan tanah air.

Bagi Kaum Ibu di Kedah pula, mereka berganding bahu bersama-sama guru-guru wanita Melayu seperti Cikgu Balkis Hj. Abdullah, Cikgu Rapih, Cikgu Kalsum, Cikgu Che' Nu, Cikgu Rogayah Mahmud dan Cikgu Cik Tom Abdul Razak berkempen merencanakan lagi suasana pilihanraya yang pertama kali diadakan itu. Seorang guru Melayu yang berperanan besar semasa menentang *Malayan Union* iaitu Cikgu Balkis bersama Cikgu Che' Nu dan beberapa orang lagi telah membentuk beberapa kumpulan kecil menelusuri kawasan-kawasan luar bandar dan kampung-kampung terpencil di setiap daerah terutama di Kubang Pasu, Sik, Baling dan Kuala Muda.⁶³ Tujuan mereka ialah untuk menerangkan tentang kaedah-kaedah yang betul ketika pergi membuang undi. Mereka pergi ke setiap kediaman Melayu dan mengetuk pintu rumah untuk menyampaikan pesanan tersebut.⁶⁴ Situasi ini dapat digambarkan di sebuah kampung di Kedah;

"Sebelum sampai waktu sesuatu pilihanraya, ahli-ahli Kaum Ibu telah berpecah menjadi beberapa kumpulan kecil pada umumnya mengandungi dua atau tiga orang wanita dalam satu kumpulan di setiap kawasan pilihanraya. Mereka pergi dari rumah ke rumah membahagi contoh-contoh kad pilihanraya dan manifesto parti dan menerangkan mengenai cara-cara mengundi dan mengenai calon-calon yang bertanding dengan sesiapa sahaja yang mereka temui di rumah, biasanya orang tua dan wanita yang jarang-jarang menghadiri rapat-rapat umum pilihanraya. Dengan menjalankan kempen serupa itu, Kaum Ibu telah menjamin bahawa penduduk kampung tidaklah jahil dan akan turut serta dalam pilihanraya. Di bawah arahan pegawai-pegawai bahagian dan cawangan UMNO, ahli-ahli Kaum Ibu juga telah menyediakan senarai-senarai undi dalam kawasan-kawasan yang menjadi tanggungjawab mereka dan di hari pemungutan undi, tugas mereka ialah menentukan supaya semua pengundi yang mendaftar, tanpa mengira dari parti mana, akan keluar membuang undi."⁶⁵

Malah, akhbar *Straits Times* turut melaporkan beberapa tindakan yang dilakukan oleh Kaum Ibu semasa melakukan kempen di beberapa tempat di Kedah;

“... wanita-wanita UMNO telah memainkan peranan yang penting dalam kempen-kempen Parti Perikatan. Di kampung nelayan Kuala Kedah, ahli-ahli Kaum Ibu telah keluar beratus-ratus orang ramainya dan berbaris panjang di pusat-pusat mengundi...”⁶⁶

Selain itu, guru-guru wanita Melayu bersama Kaum Ibu menyediakan minuman kepada pekerja-pekerja parti di hari pembuangan undi serta membantu pekerja-pekerja lain menyediakan kemudahan pengangkutan untuk menjamin pengundi yang berdaftar benar-benar telah menggunakan hak mengundi mereka.⁶⁷

Seterusnya, peranan dan penglibatan guru-guru Melayu tidak setakat itu sahaja. Mereka turut terlibat secara langsung dengan mengiringi pemimpin-pemimpin peringkat kebangsaan. Di samping memberi sokongan moral terhadap kempen yang dilakukan oleh jentera parti, mereka turut membuat lawatan ke kampung-kampung di kawasan pedalaman dan berpidato dalam rapat-rapat umum serta menghadiri mesyuarat dan perjumpaan. Misalnya, semasa kunjungan pemimpin Kaum Ibu, Khadijah Sidek ke Kedah, guru-guru Melayu yang mengiringi beliau melawat beberapa kampung untuk berkempen ialah Mohd Khir Johari, Cikgu Balkis Hj. Abdullah, Hj. Hussain Che Dol⁶⁸, Cikgu Che' Nu dan Cikgu Rogayah Mahmud. Manakala golongan bukan guru yang turut bersama-sama ialah Tengku Habsah Sultan Abdul Hamid dan Cik Normah Kamaruddin.⁶⁹ Dalam kunjungan Khadijah Sidek itu, Cikgu Balkis dan Cikgu Che' Nu telah ditugaskan bersama-sama Cik Normah dan Tengku Habsah membantu Khadijah menjalankan aktiviti kempen di beberapa tempat di Kedah. Mereka telah membuat lawatan ke kampung dan pedalaman untuk mendapatkan sokongan wanita Melayu bagi Parti Perikatan. Bagi Cikgu Balkis, undi wanita dalam pilihanraya ini amat penting kerana hampir setengah pengundi berdaftar adalah wanita.⁷⁰ Beliau mengatakan peranan dan kesungguhan yang dilakukan oleh guru-guru Melayu turut memberi faedah besar kepada masyarakat Melayu dan parti kerana mereka boleh mempengaruhi minda masyarakat.⁷¹ Perkara yang juga menarik dan perlu diberi perhatian dalam kerancangan pilihanraya ini ialah tentang parti lain yang didominasi oleh masyarakat Melayu serta guru-guru agama iaitu Parti Islam Malaya (PAS). Parti ini sebenarnya sebuah parti yang baru ditubuhkan pada 1951⁷² tetapi berpeluang bertanding dalam satu kerusi sahaja di

Kedah iaitu di kawasan Kedah Selatan. Calon PAS di situ ialah seorang guru agama, M. Salleh Hj. Shafie. Ini mungkin kerana PAS masih mencari pengaruhnya di Kedah di samping mengatur strategi dan menyusun organisasi supaya dapat memperkukuhkan kedudukannya pada pilihanraya akan datang.⁷³ Malah ketika itu masyarakat Melayu Kedah lebih memberi perhatian kepada Parti Perikatan yang mempunyai perjuangan yang jelas dan menarik minat umum.⁷⁴ Walaupun hanya bertanding satu kerusi di Kedah, PAS telah mengemukakan pencalonannya sebanyak sebelas kerusi di seluruh Persekutuan. Apa yang membanggakan ialah sebagai sebuah parti yang masih baru tetapi parti ini berjaya 'menawan hati' pengundi di satu kerusi di Perak iaitu di Kerian.⁷⁵

Peranan akhbar-akhbar⁷⁶ juga penting sebagai medan untuk parti-parti politik memperkenalkan calon-calonnya, manifesto dan bentuk perjuangan parti. Malah ada di kalangan guru-guru Melayu Kedah menulis esei-esei berunsur politik dalam akhbar bagi menyalurkan idea untuk kepentingan masyarakatnya. Di antara mereka, seorang yang dikenali sebagai Rumaja Malaya atau nama sebenarnya Abdul Hamid Hj. Hashim⁷⁷ dari Kota Kuala Muda yang bertugas sebagai guru agama di samping menjadi wartawan sambilan di akhbar *Utusan Melayu* dalam sekitar tahun 1955. Beliau telah melaporkan situasi politik Kedah dalam menghadapi pilihanraya pertama kali diadakan itu. Di samping itu, Rumaja Malaya turut memberi panduan dan galakan supaya pergi membuang undi. Selain itu, beliau juga mengulas peranan para pemimpin politik tempatan dalam usaha membantu dan membangunkan masyarakat. Tidak lupa guru agama ini memberi nasihat tentang kepentingan menuntut ilmu dan perkara-perkara yang boleh menghalang kemajuan sesuatu bangsa.⁷⁸ Pendek kata, dalam setiap karyanya beliau kerap membincangkan tentang perjuangan nasionalisme guru-guru Melayu Kedah dan tulisannya itu sedikit sebanyak menaikkan semangat masyarakat Melayu Kedah.

Suasana pilihanraya itu di Kedah rata-ratanya berjalan dengan lancar dan tidak ada sebarang perkara yang tidak diingini berlaku walaupun tahun-tahun 1950-an adalah zaman darurat kerana ancaman keganasan gerila komunis bintang tiga dan PKM giat melancarkan sabotaj untuk mewujudkan suasana huru-hara. Keadaan ini tidak mematahkan semangat para pengundi pergi membuang undi walaupun tempat mengundi terletak jauh di pedalaman kerana anggota keselamatan dan bersenjata sentiasa menjaga keamanan dan memantau perkembangan pilihanraya. Pengundi awal-awal lagi keluar menunaikan tanggungjawab mereka dengan mengundi dan sanggup berbaris panjang menunggu giliran walaupun cuaca mulai panas terik.⁷⁹

Akhbar *Utusan Melayu* melaporkan secara umum suasana pilihanraya di Kedah ketika itu;

"Pembuangan undi di Kedah, Kelantan dan Kuala Selangor diberitahu sangat lancar. Peti-peti undi yang diambil oleh helikopter telah sampai di tempat masing-masing. Helikopter ini mengangkut peti undi dari Tenggor di Perak Ulu ke Kuala Kangsar. 70 peratus pengundi telah mengundi dan pusat pengundian di buka dari jam 8-12 tengah hari."⁸⁰

Akhbar tersebut turut melaporkan gelagat para pengundi yang merasa yakin kemerdekaan dapat dinikmati segera oleh Tanah Melayu;

"Di sebelah pagi diberitahu bahawa pengundi wanita lebih banyak daripada pengundi lelaki. Mereka telah keluar berduyun-duyun dan beramai-ramai dengan pakaian berwarna-warni. Setengah dari mereka menganggap semalam adalah hari raya. Seorang wanita memberitahu pemberita *Utusan* bahawa mereka sangat gembira pada hari itu dan rasanya seperti menonton temasya."⁸¹

Proses pengiraan undi bermula apabila peti-peti undi dibawa ke tempat pengiraan di setiap kawasan pilihanraya di Kedah. Pihak pemerintah British menggunakan khidmat Tentera Udara Diraja untuk mengangkat kotak undi dari kawasan pedalaman seperti di Baling, Kuala Nerang dan Bandar Bharu. Operasi itu dijalankan dengan bantuan helikopter tentera dan membolehkan proses pengiraan menjadi mudah dan cepat di samping mengurangkan bahaya ancaman keganasan gerila komunis terutama di daerah Baling dan Padang Terap.⁸²

Di Kedah, keputusan penuh Pilihanraya Persekutuan 1955 dinantikan dengan penuh debaran kerana pilihanraya ini penting untuk mengukur sejauhmana keberkesanan perjuangan nasionalisme dan politik yang selama ini dilaung-laungkan. Pilihanraya ini juga menjadi penentu parti mana yang akan menunjangi Majlis Perundangan Persekutuan dan seterusnya memegang tampuk pemerintahan kerajaan. Parti Perikatan Kedah telah menyapu bersih kerusi yang dipertandingkan iaitu sebanyak enam kerusi. Beberapa akhbar tempatan memberi ulasan bahawa kemenangan Parti Perikatan di Kedah adalah disebabkan peranan besar yang dimainkan oleh kaum wanita. *Straits Echo* mencatatkan:

“...tujuh puluh peratus daripada undi di Kedah adalah undi wanita dan yang sedemikian Kaum Ibu bertanggungjawab di atas kemenangan Perikatan”⁸³

Begitu juga keseluruhan kerusi di Tanah Melayu, lima puluh satu kerusi telah dibolot dan satu kerusi telah dimenangi oleh calon PAS di Kerian, Perak.⁸⁴ Kejayaan seorang bekas guru di Kedah, Mohd Khir Johari meraih undi yang banyak iaitu 3,1077 undi cukup membanggakan.⁸⁵ Lawannya yang juga seorang guru, Puteh Napa dari Parti Negara hanya mampu memperolehi 1,431 undi. Majoriti yang tinggi diperolehi oleh Mohd Khir telah memberi peluang kepada beliau untuk pergi lebih jauh lagi sehingga beliau dilantik ke jawatan Menteri Persekutuan.⁸⁶ Walau bagaimanapun, seorang lagi calon bebas yang juga guru sekolah Melayu, Syed Jan Aljeffri telah gagal memenangi kerusi Persekutuan apabila kecundang dengan lawannya dalam jumlah majoriti yang besar. Dalam pada itu, kekalahan Hj. Rejab Darus dan Hj. Salim Hj. Rejab yang kedua-duanya dari Parti Negara agak memeranjatkan kerana mereka berdua cukup berpengaruh semasa aktif dalam KMK dan semangat perjuangan menentang *Malayan Union* bersama Senu Abdul Rahman, Mohd. Khir Johari dan Hj. Hussain Che Dol.⁸⁷ Akan tetapi disebabkan lawan mereka iaitu Lee Thean Hin (MCA) dan Tunku Kassim (UMNO) lebih berpengaruh di kalangan masyarakat tempatan serta kekuatan Parti Perikatan itu sendiri maka mereka berdua telah tewas dalam merebut kerusi pilihanraya. Berikut disenaraikan keputusan penuh Pilihanraya Persekutuan 1955 bagi kawasan pilihanraya Kedah:

Jadual 4:
Pilihanraya Persekutuan Tanah Melayu 1955:
Keputusan Pilihanraya Kerusi Parlimen di Kedah

Kawasan	Bilangan Pemilih	Calon	Undi Diperolehi	Undi Rosak	Majoriti
ALOR SETAR	36 261	Lee Thean Hin (PERIKATAN) Hj Salim Hj Rejab (NEGARA)	27 897 1 784	481	26 113
KOTA SETAR	34 043	Tunku Kasim Sultan Ab Hamid (PERIKATAN) Haji Rejab Haji Darus (NEGARA)	27 357 2 168	624	25 180
KEDAH UTARA	33 966	Syed Ahmad Shahabuddin (PERIKATAN) Hj Abdullah Hj Abbas (BEBAS) Haji Laidin Haji Abdul Manan (NEGARA)	25 544 1 578 1 309	713	23 966
KEDAH TENGAH	37 176	Mohd Khir Johari (PERIKATAN) Puteh bin Napa (NEGARA)	31 077 1 431	542	29 266
SUNGAI MUDA	27 426	Tunku Abdul Rahman Sultan Abdul Hamid (PERIKATAN) Syed Jan Aljeffri (BEBAS)	22 226 1 239	450	20 986
KEDAH SELATAN	25 917	Lim Teng Kwang (PERIKATAN) M Salleh Haji Shafie (PAS)	21 050 1 563	382	19 487

Sumber: Laporan Pilihanraya Persekutuan 1955, Suruhanjaya Pilihanraya, Kuala Lumpur.

Kesimpulan

Oleh yang demikian dapatlah dikatakan, Pilihanraya Persekutuan 1955 merupakan titik tolak kepada perubahan politik dalam usaha membina sebuah negara-bangsa moden. Pilihanraya ini menjadi medan untuk menguji sejauh mana pengaruh dan penerimaan parti-parti yang bertanding itu. Keputusan pilihanraya ini jelas sekali memihak kepada Parti Perikatan yang memenangi lima puluh satu kerusi dari lima puluh dua kerusi yang diperuntukkan. Ini membuktikan corak perjuangan parti ini serta laungan kempen '*The Road to Independence*' dan '*Malaya Merdeka*' telah memberi mereka mandat yang besar dengan menyapu bersih kesemua kerusi yang dipertandingkan. Walau bagaimanapun, gabungan parti-parti dalam Perikatan berjaya dibentuk tetapi secara umumnya mereka masih tidak mampu menangani perubahan politik serta perpaduan pelbagai kaum. Hanya faktor masa dan bagaimana cara kerjasama antara kaum sahaja yang menjadi faktor penentu.

Nota

- ¹ Pilihanraya adalah proses memilih seseorang perwakilan bagi suatu kawasan yang ditetapkan, tetapi pemilihan itu berbeza pula dengan perbuatan melantik. Dalam konteks yang lebih luas, pilihanraya boleh ditakrifkan sebagai pemilihan umum ke atas individu untuk sesuatu jawatan dan pemilihan ini dibuat menerusi undi sesebuah kumpulan atau '*constituent body*'. Apabila pemilihan seseorang individu oleh sekumpulan orang, maka ia dikatakan pilihanraya yang mana pilihan raya terdapat dua pihak yang terlibat iaitu orang yang dipilih dan kumpulan pemilihnya. Selain itu, pilihanraya juga tidak semestinya dikaitkan dengan unsur-unsur politik melainkan pilihanraya itu bercorak politik seperti Pilihanraya Umum Persekutuan Tanah Melayu 1955. Implikasi pengenalan sistem pendidikan telah memberi kesedaran kepada masyarakat Melayu akan hak mereka untuk menentukan masa depan tanah air melalui perwakilan yang dipilih dalam pilihanraya. Ini kerana sebelum kedatangan kuasa Barat, amalan demokrasi tidak begitu dipraktikkan tetapi unsur-unsur demokrasi memang sudah lama wujud di alam Melayu walaupun sistem pemerintahan Melayu bercorak '*pemerintahan monarki mutlak*'. Keterangan lanjut tentang pilihanraya secara umum dan sistem pilihanraya di Malaysia, lihat Rahman Rashid, *Perjalanan Pilihanraya di Malaysia*, Kuala Lumpur : Berita Publishing, 1994, hlm. 1; Mohd Abbas, *Pilihanraya*, Kuala Lumpur : Dewan Bahasa Dan Pustaka, 1974; Fadhilah Abdul Aziz, '*Politik dan Demokrasi*' dlm.

Politik Melayu Dan Demokrasi (peny. Yusof Ismail dan Khalyaki Ibrahim), Kuala Lumpur: Penerbit AS Nordeen, 1996, hlm. 24; *Negara Kita : Sejarah, Pentadbiran dan Dasar-dasar Pembangunan*, Kuala Lumpur: Institut Tadbiran Awam Negara, 1980.

- ² Dalam pilihanraya ini, terdapat tiga buah parti yang bersaing iaitu Parti Radikal Pulau Pinang, Parti Buruh Pulau Pinang dan UMNO. Bagaimanapun, isu-isu yang bangkit semasa kempen bukanlah bersifat nasional, apa yang ditonjolkan ialah isu tempatan dan yang berkaitan dengan ketokohan setiap calon yang bertanding. Keputusannya Parti Radikal Pulau Pinang yang berkempen atas dasar '*non communal*' telah mencapai kejayaan dalam pilihanraya bandaran ini. Ia telah berjaya memperoleh enam daripada sembilan kerusi yang dipertandingkan. Keterangan lanjut rujuk, Md. Salleh Md. Gaus, *Politik Melayu Pulau Pinang (1945-1957)*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa & Pustaka, 1984, hlm. 84-117. Lihat juga, G. P. Means, *Malaysian Politics*, London: University of London Press Ltd., 1970, hlm. 91.
- ³ Pilihanraya Bandaran Kuala Lumpur pula diadakan pada 16 Februari 1952. Persaingan parti-parti politik merebut dua belas buah kerusi. Pertandingan ini menyaksikan satu senario baru politik Tanah Melayu apabila dua buah parti membentuk gabungan parti iaitu Parti Perikatan antara UMNO dan *Malayan Chinese Association* (MCA) bersaing dengan *Independence Malayan Party* (IMP) pimpinan Dato' Onn Jaa'far. Parti Perikatan memenangi sembilan buah kerusi dengan jumlah undi 6,630 sementara seorang calon BEBAS keturunan India Singhalese mendapat satu kerusi. Strategi penyatuan UMNO dan MCA merupakan satu langkah yang cukup berkesan dan berterusan hingga Pilihanraya Persekutuan 1955 apabila kemasukan Malayan India Congress (MIC). Lihat, Yusof Harun, *Tunku - Idealisme Dalam Kenangan*, Pulau Pinang: Yayasan Bumiputra, 1991; dan G.P. Means, *Malaysian Politics*, hlm. 91.
- ⁴ Pilihanraya peringkat negeri seperti di Pulau Pinang pada tahun 1955 yang memilih 14 daripada 25 orang wakil ke dalam Majlis Negeri Pulau Pinang. 8 daripada kerusi yang dipertandingkan itu terdapat di Pulau Pinang, sementara 6 lagi di Seberang Perai. Parti Perikatan berjaya merebut 10 kerusi yang dipertandingkan itu dan semua 3 orang calon UMNO berjaya. Md. Salleh Md. Gaus, *Melayu Pulau Pinang (1945-1957)*, hlm. 99-107.
- ⁵ Ibrahim Mahmud, *Sejarah Perjuangan Bangsa Melayu*, Kuala Lumpur : Pustaka Antara, 1981, hlm. 382.
- ⁶ Keterangan oleh Dato' Hj. Shaari Abu Bakar di Lorong Seri, Alor Setar pada 7.7.2001. Beliau pernah dilantik sebagai Penolong Setiausaha Agung PGMK mulai 15 Jun 1953 hingga 1971.
- ⁷ G.P. Means, *Malaysian Politics*, hlm. 62.

- ⁸ Dalam menghadapi persediaan ke arah berkerajaan sendiri, perjuangan politik tanah air dibelenggui rintangan integrasi kaum dan politik perkauman. Pembentukan masyarakat majmuk yang terasing dalam corak kehidupan kaum pasti akan mempengaruhi sistem politik dan sosial. Implikasinya, akan menjejaskan kestabilan politik yang akan dibentuk selepas Tanah Melayu mencapai kemerdekaan. Oleh itu, masalah integrasi kaum adalah persoalan utama yang perlu diselesaikan dengan mewujudkan semangat perpaduan antara kaum. Dalam menghadapi kekangan ini, pemimpin-pemimpin persatuan guru-guru Melayu dan parti politik mendesak agar penyatuan kaum ini melalui sebuah badan khas bagi mencantum semua parti-parti politik Tanah Melayu dapat dilakukan. Penubuhan *National Conference* pada bulan Februari 1953 dan *National Convention* pada 23 Ogos tahun yang sama telah merealisasikannya. *National Conference* dipimpin oleh Dato' Panglima Bukit Gantang (Dato' Hj. Abdul Wahab Tok Muda – Menteri Besar Perak) bersama Dato' Onn Jaa'far. Fail UMNO/SG 35/53.
- ⁹ *National Convention* pula diterajui oleh Tunku Abdul Rahman. Tujuan penubuhan *National Convention* pula adalah untuk mengadakan satu gabungan parti-parti yang tidak memasuki *National Conference* di samping memintas pengaruh *National Conference* dalam politik Tanah Melayu. Penglibatan badan-badan politik dalam *National Convention* pada asasnya mencapai matlamat apabila perjuangan mereka lebih mantap dalam mengeratkan perpaduan dan persefahaman di samping menuntut agar Pilihanraya Persekutuan dipercepatkan dalam tahun 1954. Sebanyak tiga belas buah badan politik telah bersatu dalam *National Convention*, antaranya ialah MIC, Persatuan Melayu Semenanjung (PMS) dan Persatuan Islam Sa-Malaya (PAS). Ramlah Adam, *Dato' Onn Jaafar – Pengasas Kemerdekaan*, Kuala Lumpur : Dewan Bahasa & Pustaka, 1992, hlm. 292; dan, Ibrahim Mahmud, *Sejarah Perjuangan Bangsa Melayu*, hlm. 376.
- ¹⁰ Berkenaan perlantikan ahli, pihak *National Conference* mencadangkan agar sembilan puluh dua orang ahli dilantik dalam Majlis Mesyuarat itu dan jumlah empat puluh empat ahli lagi dipilih menerusi pilihanraya iaitu terdiri daripada: i) Seorang Speaker ii) 3 orang yang dilantik kerana jawatannya (*ex-officio*) iii) 11 orang wakil dari negeri-negeri dan *settlement* iv) 20 orang yang dilantik bagi mewakili kepentingan tertentu v) 3 orang yang dilantik bagi mewakili golongan minoriti vi) 2 orang ahli rasmi (*officio*) yang dilantik iaitu Setiausaha Pertahanan dan Setiausaha Ekonomi vii) 8 orang tambahan yang dilantik oleh Pesuruhjaya Tinggi British viii) 44 orang yang dipilih oleh pengundi pilihanraya. Namun begitu, pertentangan pendapat timbul apabila desakan guru-guru Melayu supaya Parti Perikatan diberi hak lebih dalam menentukan jumlah ahli dalam Mesyuarat Perundangan Persekutuan iaitu seramai seratus orang

dengan tiga per lima daripadanya adalah dipilih melalui pilihanraya iaitu terdiri daripada: i) Speaker ii) 3 orang ahli yang dilantik kerana jawatannya (*ex-officio*) iii) 11 orang wakil dari negeri-negeri dan *settlement* iv) 20 orang yang dilantik bagi mewakili kepentingan-kepentingan tertentu v) 3 orang yang dilantik bagi mewakili golongan minoriti vi) 2 orang ahli rasmi (*officio*) yang dilantik iaitu Setiausaha Pertahanan dan Setiausaha Ekonomi vii) 60 orang yang dipilih melalui pilihanraya. *Ibid.*, hlm. 384-385.

¹¹ *Ibid.*, hlm. 386-388. Hal ini turut diakui sendiri oleh Dato' Hj. Shaari.

¹² *Suara UMNO*, 1 Januari 1954.

¹³ Alasan tersebut turut dinyatakan oleh pihak pemerintah British melalui Pesuruhjaya Tinggi British. Lihat, Francis G. Carnell, "*Constitutional Reform and Election in Malaya*", dlm. *Pacific Affair*, Vol. XXVII, September 1954, Minneapolis: University of Minnesota Press, hlm. 226.

¹⁴ Petikan dari *Majlis*, 5 Oktober 1954.

¹⁵ Cikgu Saad adalah saudara kandung kepada Cikgu Senu Abdul Rahman. Beliau seorang lulusan *Sultan Idris Teachers College* (SITC) dan pernah berkhidmat di beberapa sekolah Melayu di sekitar daerah Yan, Kedah.

¹⁶ Keterangan oleh Dato' Hj. Shaari Abu Bakar serta temuramah dengan Datuk Azahari Taib di Alor Setar pada 12 Disember 2000. Untuk penjelasan lanjut rujuk Ibrahim Mahmud, *Sejarah Perjuangan Bangsa Melayu*, hlm. 368.

¹⁷ Antara syarat itu ialah:

- i) Majlis Mesyuarat Perundangan Persekutuan hendaklah mempunyai ahli yang dipilih melalui sistem pilihanraya dan bukannya dilantik. Sekurang-kurangnya tiga per lima daripada bilangan semua ahli Majlis itu mengikut susunan laporan *National Convention* dalam Laporan Jawatankuasa Pilihanraya itu,
 - ii) Kakitangan kerajaan tidak disekat daripada masuk bertanding dalam pilihanraya bagi Majlis Mesyuarat Perundangan Persekutuan,
 - iii) Sesiapa yang dilahirkan di Persekutuan Tanah Melayu dan menetap di sini selama lima tahun sebelum pilihanraya serta rakyat British yang dilahirkan di Singapura dan bermastautin di sini selama tujuh tahun sebelum pilihanraya layak mengundi,
 - iv) Pilihanraya Persekutuan hendaklah diadakan tidak lewat dari bulan November 1954,
 - v) Cara mengundi hendaklah berdasarkan suara yang terbanyak di kawasan pilihanraya sama ada yang menghantar seorang atau lebih daripada seorang wakil ke dalam Majlis Mesyuarat Perundangan Persekutuan, dan
 - vi) Ahli-ahli Majlis ini boleh memegang sebarang portfolio dalam jawatan menteri.
- Ibrahim Mahmud, *Sejarah Perjuangan Bangsa Melayu*, hlm. 367.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Lihat *Suara UMNO*, dan P/PRU, *Memorandum On the Introduction of Election to the Federal Legislative Council*. Hal ini turut diulas oleh K.J. Ratnam, *Paham Perkauman Dan Proses Politik Di Malaya*, (Terj. Kassim Ahmad), Kuala Lumpur: University of Malaya Press, 1969, hlm. 212-214.

²⁰ Apabila berlaku perletakan jawatan, mesyuarat-mesyuarat di Majlis Mesyuarat Eksekutif Persekutuan, Majlis Mesyuarat Legislatif, MMN Kedah serta peringkat bandaran tidak dapat dijalankan disebabkan kekurangan ahli. Dengan ini segala urusan pentadbiran British tergendala dan sukar untuk meluluskan sesuatu rang undang-undang dan peraturan.

²¹ Rujuk fail-fail UMNO/SG. G. No. 334/1954 dan UMNO/K/41/1954.

²² Azmi bin Saad, "Negeri Kedah 1945-1957 Satu Kajian Pergerakan Politik Orang-orang Melayu", Latihan Ilmiah, Ijazah Sarjana Sastera, Universiti Kebangsaan Malaysia, 1979, hlm. 193.

²³ *UMNO 32 Tahun Negeri Kedah*, Alor Setar: Pejabat UMNO Kedah, 1978, hlm. 10.

²⁴ Ramlah Adam, *Dato' Onn Jaafar*, hlm. 269.

²⁵ Ibid., hlm. 270.

²⁶ Di samping itu, pihak UMNO merasa lega apabila pihak penjajah mewujudkan satu suruhanjaya khas yang bebas daripada unsur-unsur politik bagi mendraf Perlembagaan Merdeka. Mahmud Ibrahim, *Sejarah Perjuangan Bangsa Melayu*, hlm. 440.

²⁷ Fail UMNO/SG35/54 (Surat Keliling Bil. 24/54), bertarikh 7 Julai 1954.

²⁸ Keterangan oleh Dato' Hj. Shaari Abu Bakar.

²⁹ Ramlah Adam, *Dato' Onn Jaafar*, hlm. 269.

³⁰ Yusof Harun, *Tunku – Idealisme Dalam Kenangan*, hlm. 155.

³¹ *Report of the Constituency Delienation Commission*, Kuala Lumpur: Government Press, 1954.

³² T. E. Smith, *Report on the First Election of Members to the Legislative Council of the Federation of the Malaya*. Kuala Lumpur: Government Press, 1955, hlm.

2. Lihat juga, F.G. Cornel, "The Malayan Elections", dlm. *Pacific Affairs*, Jld. 28, tahun 1955, dan I. Tinker, "Malayan Elections: Electoral Pattern for Plural Societies?", dlm. *Western Political Quaterly*, Jld. 9, tahun 1956.

³³ *The Straits Times*, 26 Julai 1954.

³⁴ Ibid., hlm. 4.

³⁵ Ibid.

³⁶ Ibid., hlm. 7.

³⁷ Ibid., hlm. 8.

³⁸ Antara syarat yang diwajibkan ketika berdaftar ialah bakal pengundi perlu berumur 21 tahun pada 18 Oktober. Ibid., hlm. 16.

³⁹ Angka statistik ini diperolehi dari *Laporan Pilihanraya Persekutuan, Suruhanjaya Pilihanraya*, Kuala Lumpur, 1955.

⁴⁰ Smith, *Report on the First Election*, , hlm. 12. Jadual berikut adalah bilangan pengundi-pengundi daripada pelbagai kaum yang telah berdaftar untuk Pilihanraya Persekutuan 1955:

Jadual 1 :
Pecahan Pengundi Mengikut Etnik di Persekutuan Tanah Melayu 1955

ETNIK	BIL. PENGUNDI	PERATUS
Melayu	1 078 000	84.2
Cina	143 000	11.2
India	50 000	3.9
Lain-lain	9 000	0.7
JUMLAH	1 280 000	100

Sumber: K. J. Ratnam, *Report on the First Election.*, hlm. 218.

⁴¹ Ibid. Kaum lelaki dan wanita di Persekutuan telah diberi hak mengundi yang sama. Mengundi tidaklah wajib dan hak mengundi bergantung kepada pendaftaran warganegara sebagai pengundi. Di samping itu, peranan golongan wanita dalam politik tidak dapat dinafikan. Mereka mempunyai semangat nasionalisme yang tinggi dan bersama-sama dengan golongan lelaki berjuang menuntut kemerdekaan tanah air. Di Kedah, beberapa orang guru wanita turut berganding bahu berjuang menentang pihak pemerintah British seperti Balkis Haji Abdullah, Che' Nu, Rogayah Mahmud, Che' Tom serta segelintir golongan istana. Untuk keterangan lanjut rujuk, Leonore Manderson, *Wanita, Politik Dan Perubahan : Pergerakan Kaum Ibu UMNO, 1945-1972*, (Terj. Samsudin Jaapar), Kuala Lumpur : Fajar Bakti, 1981, hlm. 200-206.

⁴² Smith, *Report on the First Election*, hlm. 16-17.

⁴³ Ibid. Antara syarat yang perlu dipatuhi ialah calon pilihanraya mesti bukan seorang kakitangan kerajaan British, selain itu;

- i) calon perlu membayar wang pertaruhan sebanyak 500 ringgit ketika menghantar borang pencalonan,
- ii) calon mesti warganegara Persekutuan Tanah Melayu,
- iii) mencapai umur 21 tahun atau lebih pada hari penamaan calon,
- iv) mesti menetap di kawasan yang hendak bertanding atau telah menetap untuk 12 bulan pada hari penamaan calon, dan
- v) seseorang calon itu mesti boleh bertutur dalam bahasa Inggeris atau bahasa Melayu agar boleh berinteraksi dalam Majlis Perundangan Persekutuan jika berjaya dipilih.

⁴⁴ Ramlah Adam, *Dato' Onn Jaafar*, hlm. 271.

Menjelang pilihanraya, satu krisis dalaman berlaku disebabkan rasa tidak puas hati terhadap pembahagian kerusi-kerusi di kalangan ahli-ahlinya. MCA misalnya telah diberi 15 kerusi tidak 12 sebagaimana yang dijanjikan pada awalnya. Pertambahan 3 kerusi yang diberikan pada MCA ini menimbulkan krisis di dalam UMNO sehingga Tunku hendak meletakkan jawatan sebagai pemimpin parti jika pandangannya itu tidak diterima. *The Economist*, 23 Julai 1955.

⁴⁵ *Utusan Melayu*, 15 April 1955.

⁴⁶ Ibrahim Mahmud, *Sejarah Perjuangan Bangsa Melayu*, hlm. 440.

⁴⁷ *Ibid.*

⁴⁸ *Laporan Pilihanraya Persekutuan 1955*.

⁴⁹ Parti Negara ditubuhkan pada 20 Februari 1954 selepas kegagalan IMP dan Persidangan *Malayan National Conference*. Parti baru pimpinan Dato' Onn Jaa'far ini memperjuangkan dan membela kepentingan masyarakat Melayu walaupun keahliannya terbuka kepada semua kaum. Matlamat perjuangannya ialah 'mengakui dan melindungi kedudukan raja-raja Melayu dalam perlembagaan, menaikkan taraf agama Islam dan mendesak sekatan imigrasi bagi menjaga kepentingan orang Melayu pada masa akan datang'. Dalam pilihanraya pertama ini, Parti Negara menjadi parti pro-British dan raja Melayu serta parti utama menentang Parti Perikatan tetapi gagal mendapat sebarang kerusi perwakilan. Rujuk, Ramlah Adam, *Dato' Onn Jaafar*.

⁵⁰ Smith, *Report on the First Election*, hlm. 19.

⁵¹ Di peringkat Persekutuan, parti-parti yang bertanding ialah Parti Perikatan, Parti Negara, PAS, Parti Buruh, Parti Progresif Rakyat, Persatuan Kebangsaan Perak dan Liga Perak. Menurut Ratnam, parti-parti yang bertanding itu dikategorikan kepada:

i) parti antara kaum (Parti Perikatan),

ii) parti perkauman Melayu (PAS),

iii) parti perkauman bukan Melayu (Parti Progresif Rakyat), dan

iv) parti yang disasarkan kepada ideologi dan bukan pada cita-cita perkauman (Parti Buruh). Parti-parti ini membawa ideologi masing-masing yang diperlihatkan dalam manifesto yang diutarakan bagi menunjukkan dasar dan perjuangan yang akan dijalankan. Lihat K. J. Ratnam, *Report on the First Election*.

⁵² Semua fakta ini diperolehi daripada *Laporan Pilihanraya Persekutuan 1955*.

⁵³ *Ibid.* Dalam kempen-kempen pilihanraya, Parti Perikatan menekankan isu kemerdekaan Tanah Melayu dan cuba menyakinkan pengundi bahawa cara yang berkesan untuk mendapat kemerdekaan ialah melalui Parti Perikatan. *Warta Negara*, 15 Julai 1955. Di samping itu, parti ini bersungguh-sungguh mahu memenangi pilihanraya dengan berjanji kepada penduduk Tanah Melayu yang perjuangan parti ini berlandaskan

perpaduan antara kaum serta berjanji membawa kemerdekaan Tanah Melayu dalam masa empat tahun dan mempertingkatkan kemudahan sosial, ekonomi dan dasar kewangan serta membela nasib buruh. Smith, *Report on the First Electio*, hlm. 66-67.

⁵⁴ Senu tidak bertanding dalam pilihanraya ini kerana beliau bercadang melanjut pelajaran di Amerika Syarikat dalam bidang Sains Politik serta mahu melihat negara luar.

⁵⁵ Keterangan oleh Dato' Hj. Shaari Abu Bakar.

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Penerangan tentang pilihanraya perlu diberi kepada masyarakat tempatan terutama di kampung-kampung kerana mereka ini tiada kesedaran kepentingan pilihanraya atau enggan mengundi malah menganggap mengundi adalah suatu perbuatan yang menyusahkan diri mereka. Dato' Hj. Shaari Abu Bakar dan Dato' Azhari Taib ; serta rujuk juga Fail UMNO/SG20/54.

⁵⁸ Smith, *Report on the First Election*, hlm. 8.

⁵⁹ Ibid., 16.

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Keterangan oleh Cikgu Balkis Hj. Abdullah ketika di rumah anaknya di Kuala Lumpur pada 19 Mac 2000. Keadaan kesihatan beliau agak uzur ketika sesi pertemuan itu.

⁶² Keterangan oleh Dato' Azahari Taib.

⁶³ Keterangan oleh Cikgu Balkis.

⁶⁴ Fail UMNO/SG-(tiada bernombor)-Haji Mohamed Nor bin Hj. So'od kepada Setiausaha Agong UMNO, bertarikh 6 Mei 1955. Peristiwa ini turut diakui sendiri oleh Cikgu Balkis.

⁶⁵ Leonore Manderson, *Wanita, Politik Dan Perubahan*, hlm. 205.

⁶⁶ *Straits Times*, 28 Julai 1955.

⁶⁷ Keterangan oleh Cikgu Balkis.

⁶⁸ Hj. Hussain Che Dol mewakili UMNO Kedah semasa Pilihanraya Persekutuan 1955.

⁶⁹ Fail UMNO/SG. KI.257/54/tiada folio.

⁷⁰ Keterangan oleh Cikgu Balkis.

⁷¹ Ibid. Pandangan Cikgu Balkis ini turut diakui oleh Dato' Hj. Shaari Abu Bakar.

⁷² PAS atau *Pan Malayan Islamic Party* (PMIP) ditubuhkan selepas persidangan 'Kongres Ulama Ketiga' di Butterworth pada tahun 1951 yang turut dihadiri oleh Hj. Yahya Junaid, Hj. Abdul Latiff Hj. Ahmad dan Sheikh Hussain Salleh. Abdullah Zakaria bin Ghazali, *Pergerakan Nasionalisme di Malaysia : Peranan Ulama Kedah*, artikel, Jabatan Sejarah Universiti Malaya, Kuala Lumpur.